

Савецкая БЕЛАРУСЬ

ВЫДАНЬНЕ РЭУКУМУ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ САВЕЦКАЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСІ. № 68 (78). Серада, 24-га лістапада 1920 г.

Узмацненне нашага становішча.

Рочы нарадаў усяго сьвету звернуты ў бок жыцьця Савецкіх Рэспублікаў, якіе з аружжам у руках баронюць свае права, здабытыя з гады таму назад. Клясавая съядомасць прачнулася ад векавога сну, увесь съвет раздзяліўся на дзіве часткі: адна вялізарная частка вымушана крызвым мазалём зарабляць хлеб, ад якога ёй застаюцца толькі крошкі, бо гэтым хлебам корміцца другая меншая частка, якая есьць поупаю губою. З кожным днём мы бачым, як узмацняюцца Савецкіе Рэспублікі, зьнішчжаючы сваі хворагаў, наладжываючы сваю гаспадарку і прамысловасць. Разам з гэтym павялічываюцца сілы працоўных мас другіх дзяржаваў. Гэта новая сіла туманіць мазгі ўсясьветнай буржуазіі, застаўляе яе проціў сваіх жаданінай лічыцца з Савецкай ўладай і быць больш уступчай у адносінах да сваіх працоўных мас.

Уступчывасць працоўнай масе выяўляецца ў тым, што ізноў мы стаем на пярэдні пачатку гандлёвых і політычных умоваў паміж Савецкай Расейі з аднаго боку і буржуазнай Англіяй з другога; што ўсе забастоўкі, якіе адбываюцца ў дзяржавах Заходнай Эўропы і др. канчаюцца падбядамі рабочых.

У той час, калі наша хатняя буржуазія зьнішчана, калі рабочыя дру-

гіх дзяржаваў прымаюць усе магчымыя крокі, каб дапамагчы працоўным масам Савецкіх Рэспублікаў хутчэй заваяваць супакой і аддацца творчай працы, мы маём вялікую надзею на хуткае зьнішчэнне ворагаў усяго працоўнага народу і аслабаненне яго ад ланцугоў каніталу.

Але аднай надзеі мала. Каб надзея зьдзейснілася, патрэбна разумная праца, моцнае аб'яднанне людзей працы. А каб разумна працеваць, траба мець добрых кіраўнічых працоўнага жыцьця.

Навальніца вайны трохі адышла ад нас, пачынае памаленьку выглядаць слонце. Гэту пагоду, якой мы мя бачылі больш 6 гадоў, мы павінны скрыстаць дзеля свайго ўзмацнення, забесьпячэння ўсім патрэбным для вольнага жыцьця.

Першым чынам трэба аддаць сваіх лепшых сыноў дзеле кіравання нашым жыцьцем.

У Менску выбары ў Гарадскі Савет канчаюцца. На чаргу дня становішча выбары на нашых вёсках, якіе па сваім карку многа перанеслі цяжару вайны і разрухі. Жывучы пад вечнаю пагрозою сваіх паноў, аддаючы сілы і жыцьцё вайне, вёска ня мела часу добра азнаёміцца з тым, што такое Савецкая ўлада. Час, які пазастаўся да выбараў у Саветы па нашых вёсках і мястэчках, мы павінны скрыстаць дзеля выяснь-

нення сялянству прыныпаў Савецкай ўлады і многіх балючых пытанняў, якіе стаяць перад ім і разрашыць якія па сваім засланіце і заслужыці ёння можа. Няхай-наши лепшыя сілы на час, астаючыся да выбараў, пойдуць у вёску, зразумела раскажуць ёй, чаму нам так цяжка жылося гэты час і як палепшиць наша жыцьцё. Шырокая съядомасць няхай агарне нашу вёску і тады выбраўшы свае Саветы не за страх, а за совесць, мы так узмацнімся, так наладзім сваё жыцьцё, што ні водзін з ворагаў працы не пасыме паднімь сваю руку на ўсе!

здабытые права працоўнага народу.

Няхай надыходзячымі выбарамі, як найбольш зацікавіцца ўсе, каму добра га здабытая вялікім коштам крыві Савецкая ўлада, і права працоўнага народу на вольнае жыцьцё.

Узмацніўшы такім чынам сваю Рэспубліку, аб'ятую на заходзе ажорлівымі панамі і хвабрекантамі, мы ўзмацнім усю нашу сям'ю Савецкіх Рэспублік і такім чынам усясьветная буржуазія не пасыме перашкаджаць нашай супакойнай, карыснай для жыцьця працы.

Абарона Савецкіх Рэспублік.

За 21 лістапада.

Захадні фронт.

20-га лістапада намі занят Мазыр; контратакі працоўнікаў намі ўсьціпра адвіваюцца. Ўята шмат цаловых і кулямётава.

Чэйна-захадні Рэчыцы бойкі вядуцца далей

Паўдзённа-Захадні фронт.

У кірунку Карасьцень Мазыр наша наступленне развіваецца.

У Лецічайскім раёне горад Лецічаў, пакінуты польскімі часціцамі, заняты намі згодна ўмовам мірнага даговору.

У Балочыцкім кірунку нашы часці далей цясняць пятлюраўскіе часці да польскай гравіцы.

Паўдзённы фронт.

На дапаўніцельных вестках у Керчыскім порце намі захоплена 34 розных параходаў працоўніка і 15 буксірных статкаў.

За ваянком палявога штабу Рэспублікі Кім.

Вакол авантуры Жэліхоускага.

Съпяшаць на плебісцыту.

На паведамленні „Тан“, ангельскі ўрад высказвае сваю згоду на пасылку ваеннага атраду для падтрымання законнага парадку ў часе плебісцыту ў Віленскім

вокруге. Іспанскае правіцельства ў свой час абяцала прадставіць дзеля гэтай мэты дзіве роты цяхоты. Французскае і бэльгійскае правіцельства ўжо далі сваю згоду на пасылку ваеных сіл.

На пярэдадні вялікай працы.

Ужо чацверты год, як працёўнікі люд на абшарах бчушай царскай Расеі арганізаюць савецкую ўладу; ужо чацверты год, як рабочыя сяляне свой лёс, сваё шчасльне тримаюць у сваіх уласных руках, самі з'яўляюцца ядывімі і наўышэнімі гаспадарамі краю. Шмат ахвяр прыйшлося палажыць, шмат прыві прыйшлося прыліць, каб здабыць і абараніць здабытую ўладу працаўнікоў—савецкі юд. Усе пролетарскія сілы былі скіраваны ў працягута гэтах трох лет не на тое, каб налепіць жадцоў працаўнікоў, не на тое, каб падаяць гаспадарку краю, не на спакойнае і творчае будаўніцтва на комунастычных асновах, а на тое, каб утримаць за сабою магчымасць капітальнага сельства, то заўтра прыступіць да гэтай нашай галоўной і вялікай працы; усе пролетарскія сілы былі скіраваны на ворагаў, якіх хацелі вырваць з рук працаўнікоў ўладу, хацелі вярнуць стары нікчэмны парадак. Савецкая ўлада быха прымушана адрываць рабочага ад фабрыкі, селяніна ад сажі, каб кідаць іх на фронты, каб іх грудзямі заслаць Савецкія рэспублікі ад навороных ворагаў, нельга было спакойна працаваць і ўнутры краю, бо тут жыло і ўесь час старалася надняць голаў сваі контэррэвалюцый.

І вось дзеялі гэгіх прытын Савецкія рэспублікі сталі падобнымі да агрэмальных венчаных лагераў, дзе стрыжана мала ўдзялілася мірный праця, а ўсё жыло фронтом і для фронту. Голад і холад як раз прыходзіліся цягнець і чырвонаармейцу на фронце.

Адваджэнъне Беларускай культуры.

На Беларусі культурная праца начынае пераходзіць на праудзівныя шляхі. Усё больш і больш адчыняецы беларускіх школ, адусюль пяціць весткі, што ў тэй ды іншай інстытуцыі дзеяўствія перайшло з расейскай на беларускую мову. Адчыняюцца курсы беларусаўства для працаўнікоў розных інстытуцый, настаўнікаў і іншых. Усё больш і больш гарманічна аб Беларусі, беларускай культуры, мове і інш. і ўсюлью вельмі часта спатыкаюцца людзі, якіе сымпатична адносяцца да гэлага руху. Але спатыкаюцца і такіе асобы, часцей "белоруссы", якіе лаюць усія кіе Беларусі і г. д., "громят" беларускую мову, ту мову, якой гаворі ўнес

і яго сям'ю таго. Ворагі са- цыальнае рэволюцыі стараліся як раз выкарыстаць гэта пажае становішча праціўнікоў для сваіх чорнай рабо- таў. На ўсе пады аўтапілі яна Савецкую ўладу, што гэта яна вінавата, што гэта празе ѿршыць прицоўні лад та- кую бяду, што Савецкая ўла- да ніколі не патрапіць нала- даць лепшага жыцьця, бо ўмей яна толькі руинаваць, а не будаваць.

Аднак рабочыя і сяляне не давалі гэтаму веры, яна, на гледзіні на голад і холад, моцца трималі ў руках стрэль- бы, каб даканца дабіць сваіх ворагаў, каб раз назаус- дыць забяспечыць сябе ад іх пагрозаў, бо рабочыя і сяляне добра ведалі, што пакуль вісіц над каркамі няпрыя- цельскі меч, нельга прысту- піць да спакойнай творчай працы, а бяз працы нельга налепіць і жыцьця.

І вось сёньня не награждаюць больш працоўнаму люду буйные ворагі. Урангэль раз- біты, а з Польшчу мяч зно- кодаімся ў сякім-такім міры. Прауда, засталія на заход- нім фронце банды Піллюра, Балаховіча і інш., але не паспеюць яны і аглідзіацца, як слаўная Чырвоная Армія, тая Армія, якой не змагла ада- лець Англіі, уся буржуазная Эўропа, зъяніце іх з твару зямлі, сатра іх у порах.

Сёньня рабочыя і сяляне знаходзяцца на пярэдадні вялікай творчай працы. Усе сілы будуть скіраваны на тое, каб пакідзіць галодных, каб адзець голых, каб на- зучыць цінных. Усе сілы будуть скіраваны на тое, каб зігудзелі і заціміліся фаб-

рыкі, каб запушчаные замель- ные абшары пакрыліся ура- джанымі півіні. Усе сілы будуть скіраваны на тое, каб зараз-жа і неаднектадна зда- віль ўсё пітребы працоў- нога люду, дыць яму шчасль- це. Савецкая ўлада, як улада сямых рабочых і сялян, патрапіць кіраваць гэтай пра- цы, патрапіць выпаўніць га- тве заданы.

І на дэўга працэцца ча- каць, як закрасуюцца буй- ным багатым жыцьцём Савецкіх рэспублік, як працоўныя люд іх зажыве ў поўнам да- стагу.

А пролегары Захоўнай Эў- ропы, бачучы, як тобра жы- веца ў краінах, дзе німа абірацеляў дзе пяма гультаў- дарцаўдаў, дзе пануе молат і плуг, паўстануць, як адзін праціў сваіх абірацеляў-капі- талістаў, малютным ударам зьнішчоўць іх панаўніне і набудуюць у сябе новы съветскі лад, пры якім ядывімым ўладыром будзе праца.

X.

У Савецкай Расеі.

Ты фронту.

У Ніжнім Ноўгарадзе "ты- дзень помады фронту" даў начывальныя рэзультаты: ма- стэрнімі губадзеўкі за "ты- дзень помады" пашыта 13,000 шапак, зроблены 300 ба- шакоў, 1,243 камплектаў суконага аблундзіраванія, 1,098 шлемаў, 4,000 камплек- таў балізін. Насяленію раз- дадзена балізін ды шацьца.

У Калашапску, Віцебскай губ. у працягу "тыдня помады фронту" паступіла ахвяріў грашчы 80 тысяч, і шмат працаў. Збор адбываецца да- лей.

працоўны беларускі люд, завучы по „хамскай“, „спартакай“. Што ж? Цікі- віга нічога німа. Гэтае людзі—іхвяры царскай ассыміляцыі. (Я гавару аб беларусах.) Які цігнаўся, ў ваток беларускага мужчынка ў панамі. Яны засталіся для мужчынкі ціпер панамі. І калі яны пачынаюць гавіць ўсё беларускае, над усім съяляцца, дык я съмелі магу сказаць, што гэтыя асобы з беларускім съяляствам, з беларускім працоўным людам нічога супольнага ні маюць і яго ні ведаюць. Яны ад вялікай працоўнай беларускай сям'і адвара- ліся.

Раней аб Беларусі не гаварылі, а ціпер гаворуць. Гэта і добра. Нам на цікава, як аб ёй гаворуць, ці добра, ці на добра, але мы адно ведаем, што гэтыя гутаркі даюць плюс для беларускага руху.

Наступіў вельмі важны і дарагі

Магамэтанскае духавенства за Савецкую ўладу.

Агульны стод астраханска- га мусульманскага духавенства, на якім прысутных было ды 100 муллаў, у сваіх рэзалюцыях пімеж іншым гаворыць: "Заслухавшы даклады нашіх прадстаўнікоў аб усерасейскім з'езды мусульманскага духавенства, даведаўшыся аб афіцыяльным дазваленіі Савецкага правіцельства аб скліканні азначанага з'езду, мы прышли да вываду, што Савецкі правіцельства з'яўляецца пра- вядлівым у рэлігійным пытанні і на дэсле лічыдда з рэлігійнымі патрабанімі мусульманскага насяленія.

Абмен ваенна-полонных з Англіяй.

Ангельскі ваенны пракох „Кентавр“ атправіўся з Констанцінопалю ў Расею з 4 ваенна-полоннымі. Пракох за- тримаецца ў Чорым моры пакуль Савецкае правіцельства не піведаміць аб пры- бацці ангельскіх палоніаў у Тыфліс.

Польска-Літоўская спрэчка.

Дзяякуючы ўдачам рассейцу праціў Урангэля, Піллюра, Балаховіча, стачоўшча! Літве значна палепшылася. Націск савецкіх войск на флагвардзескім фронце ма- вілікі ўпліну на ўлані Жу- ліхуўскага.

для беларусаў гістарычны момант. Гэт момант—легальная пачатак адраджэнія беларускай пролегарскай культуры. Дагэтуль беларуская мова была ў староне, лічылася мужчынскай, хамскай, ціпер яна нават законам стала лічыцца такай самай панской, як польская, русеская і інш. І зразумела, мы павінне, як пролегарскую і на якой гаворі 12 мільёнаў беларусаў, падтрымаша.

Беларуская мова при Літоўско-Беларускім Гаспадарстве была дэзві- лічына, на ёй пісалі законы, гаварылі пра, але поганы, як Літоўскі-Беларускі Гаспадарства падпалі пад апеку Польшчы, а пазней Маскоўскім царам, беларускіе працы, законы і мовы бы- скасаваны. Польшча і Маскоўшчина далі свае законы, далі свае мовы, якія лічыліся „панскім“, а беларускую мову была азвешчана някудыншай. Гісторія Беларусі і гэтае ўжара.

Патрэба вёскі.

Годзі-млеці у паведамлі «Гэйт да слонца, гэйт да зор...»

Я. Купала.

Апошніе гады па ўсей Беларусі вельмі дрэнна абстасця справа а асьвегай.

Пры нямецкай акупацыі, як тут гаспадары вораг, сінне з боку вырывалі віконы ад чужых уладыроў, апіраючыся на тое, што яны падаць падаткі і аддаюць на іх добрую частку свайго здабыцьця. Тады ў іх было мноства жадаючых вучыць, але не давалі пашырана школы.

Праз часы польскага панавання, тут на Беларусі асьвета вёскі яшчэ больш зьніштажалася. Дзякуючы польскай жандармеріі пазачынлісі ўсе клюбы, культурні прасьеветныя гурткі, хаты дзе-ля чытальня і інш, а так са-ма ўся літаратура пашла ў паветра, а лепшых сыноў Беларусі ганялі па ўсіх ваколіцах і запіралі ў тури. Амаль у гэткі становішчы бы-школа, асбона на вёсцы, ат школа існаваўшчы бы-зачынена, а ў пазастаўшчы паняволі ўводзілі поль-скую мову, вольных настаў-ку і інш.

Прышоў час, чырвоная час-tronы працапад. Пачалося широкае будаўніцтва працоў-най школы па ўсім мяспо-васцям Беларусі. Тут зноў мы спаткаёмся з вялікім гор-рам. Найлепшыя настаўнікі, якіе змагаліся пры акупацыі з чорнымі хмарамі, засланы-шымі асьвету ад працоўнага селяніна, пашлі ў войска, каб бараць Работніцка-Сля-лянскую Уладу. Другая ча-стка настаўнікаў пашла пра-

даваць у Савецкіе установы, а частка яшчэ асім на ру-пінца з мейсцем, сядзібі ў сваіх хатах і чагось чакае, працаўца ў вёску на хоча-ісці, а вёска ўсё музыца ў цемры з году на год, цераз што ў ёй і заходзяць мей-сца непараузмены на ўсіх бакох Савецкага будаўніцтва.

Трэба найперш звярнуць увагу на асьвету і тым, хто кіруе гэтаі справай у нашай Рэспубліцы, трэба зараз-жа прыняць рагучыя крокі. Най-мажнейшым фундамантам будзе ўвесь для асьветы школа. Вакол яе могуць толькі і клю-бы, і хаты-читальні змадчэць і атпавядзяць сваім заданням. Дзеля гэтага трэба звярнуць найлепшых працаўнікоў вёску

сюды. Бокалі яны заходзяцца па ўсім абліцу Расей і малі яшчэ там вядомы, займаючы самыя нікчэмныя пасады, якія лёгка можна замя-ніць там на мейсцы, асобня ў войску, то яны будуць най-патрабнейшымі тут, дзе яны з'яўлююцца час разам з сялянамі, над пансім зъдзекам гаравалі і былі для іх правадырэмі рэ-валюцыйнага руху і целых паўстанніяў, каб падняць чырвоны штандар, а пасля разам з свободным пролетарыятам каваць вялікую будучыню. Гэта патрэба вёску, яна вельмі чуеца ў сучасны момант і павінна быць здавольнена най-хутчэй.

Плытнік.

Сударгі белагвардзейшчыны.

Як уцякаў Ўрангэль.

З афіцыйных ангельскіх крыніц паведамляюць, што Ўрангэль і яго войскі былі звякуваны з Крыму на расейскіх транспарах. Сам Ўрангэль адбыў пераезд у Константынопаль на расейскім крэйсёре. Шэсць дзя-ней з Севастопальскага шпіталю былі адзінамі расейцамі, вывезенымі на ангельскім караблю. Ангельскія вайсковыя параходы ў Чорным моры ад-трымалі прыказ перашкаджань-зносінам Расей з турэцкім нацыяналістамі.

Пасля разгрому.

Па апошніх вестках Ўран-гэль прыбыў у Константыно-поль 16-га лістапада на расейскім параходзе «Карлілаў». Бежанцы з Крыму, у ліку 40.000 чалавек прыбылі у Константынопаль на французскіх і амерыканскіх параходах.

Нарэшце.

Францускае міністэрства фінансаў забараніла прымаць грашовыя знакі, выцушчаныя Дэнкінім і Ўрангэлем.

50.000 бежанцаў.

З Константынопалю паведамляюць, што туды прыбыла з Крыму на менш 50.000 бежанцаў. Чакаюць, што яшчэ прыедзе 50.000 чалавек. Шмат з іх будуць скірованы на виспу Лемнос.

Разгром Пятлюры.

Польскае правіцельства афіцыйна паведамляе, што Савецкіе войскі ўступілі ў Камянец-Падольск, а войскі Пятлюры ў страху ўцякаюць да граніцы. У апошні дзень было разброено 15.000 пятлюраўцаў. Уцякаючыя салдаты скіроўваюцца ва Львоў. Пятлюраўці ўцекут у Аўстрію.

З гэтага часу ў беларускай куль-туры пачаўся заніпад, «застой». Беларуская культура на стала з гэтага ча-су асабістага разъвівадца. Новая культура была прынесена раней з заходу па-лякамі, а пазней з усходу—маскалямі. Але ні першай ні другой культуры на-шым суседзям яўдалася прыстасаваць, «прывіць» да беларуса. Беларус застаў-ся беларусам. Толькі нашы вярхі, інта-лігэнцыя выхавана на тэй ці іншай культуры. Яны, як гаворуць, ассымілі-валися.

Паўна, кожны ведае, што белару-сая мова не разъвілася, як мае быць, што яе не абпліфаваў і кожны ведае, што яна на мёртвай, як лацінскай, але жан пазінен ведаць, што гэта мова як разъвіцца. Тады можна спадзя-цца, што з беларускага люду стануть сплываць асабістые культурніе дары-нны. Стануть выплываць з бела-

рускага люду беларускіе «Пушкины», «Толстые», «Белинскіе», «Ньюгоны» і г. д., якіе прынясць на аўтар люцкай культуры зялізары плос. Можа гэта надзея некатарым пакідацца вельмі оп-цімістычнай, дык нахай яны успомінайць, як разъвівалася маскоўская культура і мова. Нахай успомінайць «Домоўтрай» і пачынаюць. Усё гэта напісаны па-маскоўску. Што ж мы бачым? А мы бачым тое, што гэты «дамастroeўскі язык» разъвіўся, абпліфаваўся, зрабіўся ней-кім «руским языком» зусім як сходным з ранейшым. Ці ж гэтага яя можна быць і з беларускай мовай?—Можа.

К гэгаму гістарычнаму моманту адносіцца і тое, што мы збіўліся, ас-лабаніліся ад царскай ассыміляцыі. Ко-жнаму вядомы, што царскае правіцельства, каб лягчэй спрэвіцца з наро-дам і саўладаць ім, старалася ўсе на-родніцтвы, ўсе нацыі ассыміліраваць,

Англія і Расея.

Як паведамляе газета «Увінг Штандарт», ангельскі габінат міністраў зноў агаварваў праект ангельска-расейскіх ганд-ліўных зносін. Стайць на чарэ вырашэнье пытання аб ад-носінах да Савецкага правіцельства, а гэта сама ўрэгульяньне некаторых падра-бязагаў датычна парукаў (га-ранты). Па думцы газеты «Ніяма перашкод да падпісання дагавору з боку Красіна і яго таварышаў, членаў расейскай делегаціі ў Лёндане. Дзеля гэтага зъдзесненіе новай згоды будзе залежыць галоўным чынам ад маскоўскага правіцельства. Перадаюць, што дагавор наогул сходзіцца з дагаворам, апрацаваным у лі-пені, з той аднак рожвідай, што цяпер з'вернута галоўная ўвага на парукаі, якіе павінна будзе дзяць Савецкага правіцельства. На паведа-мленію «Дайлі Тэлеграф» увага ангельскага габінату міністраў была з'вернута на той факт, што ў Расей яшчэ знаходацца на менш 1.000 ангельскіх падданых, якіе павінны быць аслабаны на аснове згоды. Газета спадзя-еца, што пытанне аб палон-ных будзе вырашана ў самым хуткім часе. Галоўную же ўвагу міністры з'вертаюць на пытанне аб признанні баль-шавікамі пазыкаў, зробленых Расеяй при царскім раз'юму. У гэтым пытанні вельмі заці-каўлена Францыя, якая ста-раецца, каб прыходзячыся на яе долю пазыкі Расей былі признаны поўнасцю, і каб у забеспячэнні гэтых пазык былі дадзены парукаі. У гэтым пытанні придзецца зноў з'вернуцца ў Москву, бо Красін заявіў, што ён не ўпіна-мочыцца рабіць якіх-колечы-абяцанкі, або гарантні.

Зрабіць іх ўсіх «истинно-рускімі пра-вославными рабами». З гэтай мэтай ўсюды адчыняліся толькі расейскіе школы, ўсюды гаварылася і рабілася па-расейску і так, як цары хадзелі, а не як народ. Расейскіе школы адчыняліся на толькі ў Москву, Украіне і Беларусі, а нават у Польшчы і г. д. Гэта систэма, систэма ассыміляцыі пат-рэбна для паноў, цароў, для «вышэй-шай» клясы, «дворян». Для нас-же пра-цоўнага люду яна зусім непатрабна, а нават шкадліва.

Раней аб адраджэнні беларускай культуры і мовы толькі гаварылася. Цяпер яи толькі гаворыцца, але і ро-біца, а пагэтаму:

Няхай живе Радная Улада Бела-руса! Няхай живе адраджэнне Белару-скай Культуры!

21—XI—20 г.

Зарэм.

Што чуваць заграніцай.

Першы з'езд Комуністычнай Партыі Эстоніі.

У дні 3-х ліцця гадаўшчыні Акцябрскай Революцыі адчыніўся 1-ы з'езд комуністычнай партні Эстоніі. З'езд адбыўся ў глыбокім падполілі "дэмократычнай" Эстоніі. Пасланы прывітаньні старшыне Комуністычнага Інтэрнацыоналу т. Зіноўеву, Леніну і Ц. К. Р. К. П.

У рады III Інтэрнацыоналу.

Корэспондант "Эхо дэ Жэней" паведамляе, што партніны з'езд сацыялістаў у Людзінне большасцю 51 праці 21, высказаўся за прылучэнне да III Інтэрнацыоналу і за прыняцце маскоўскіх умоваў.

Злучэнне комуністаў з левымі незалежнымі.

На адбыўшымся ў Гамбурзе з'ездзе комуністаў і групы левых незалежных паўночна-заходній Нямеччыны вынесена пастанова аб злучэнні абедзівых груп.

Безрабоцьце

Буржуазны французскі друк разглядае пашыреньне безрабоцьця ў Францыі. Лік безработных асабліва значны ў Паріжы і ў Сенскім дэпар-

Па Беларусі.

Сеньніцкая воласць.

У Сеньніцкай воласці Менскага павету вядзенца энергічная агітация. За каротні час праведзена т. Крыўкавым шэсць мітынгаў у вёсках і маёнтках на розные тэмы, якіе ў сучасны момант найбольш цікавіць сялян. Трэба адзначыць, што на мітынгі прыходзяць усе і старые і малыя. На адзін мітынг прыйшло 90-ці гадовы старац, які простиры словамі заклікаў сабраўшыхся да падтрымання Савецкай улады, апавядаючы аб даўнейшых нявольніцкіх часох і аб зьдзеках памешчыкаў над сялянамі.

Сяляне выпаўняюць усе фурманковыя павіннасці. Харчовая раскладка праводзіцца добра.

Школ у воласці ўсяго 13; німа настаўнікаў і ні прыведзены ў парадак памяшканні пад школы. А ў го-

таманце, дзе ён даходзіць да 100.000 чалавек. У металічнай прамысловасці безрабоцьце азначаецца 50%. З прычыны страшэннай дарагой ліжыцця і раней, чымсь заўсёды наступілых халадоў, становішча безработных рабіцца вельмі дрэнным. Гэтым часткай тлумачыцца пашырэньне комунізму і сімпатіі да III Інтэрнацыоналу, асабліва паміж парыжскіх рабочых. Безрабоцьце ўсё больш пашыраецца на поўдзень, дзе яно ў шаўковай прамысловасці дасягае ўжо 30%. Гравшове становішча Францыі гэтак сама пагаршаецца з кожным днём. Ангельскі фунт штэрлінгаў, нармальна кацтаваўшы 25 франкаў, а месяц таму назад 52 франкі, цяпер кацтве 55 франкаў. Доляр, кацтаваўшы 5 франкаў, падняўся цяпер да 6 франкаў. Доўг Францыі дасягае цяпер 12 мільярдаў златых доляраў, пазычаных у Амерыцы, 1.800 мільёнаў златых фунтаў штэрлінгаў, пазычаных у Англіі.

Новая мобілізацыя.

"Латвія Карейвіс" ад 17-га лістапада паведамляе, што ў Латвіі абліцела мобілізацыя ўсіх грамадзян, радзіўшыхся з 1900 да 1895 г. г.

радзе моц савецкіх павенак з сярэднай адукацыяй; сядзяць і нічога ня робяць. Трэба сабраць ўсіх іх і паслаць у вёску, дзе адчуваецца вялікая нястача настаўнікаў, і яны прынясьці бы далёка большую карысць грамадзянству.

Усюды і заўсёды адчуваецца вельмі вялікі брак газетаў і брашураў. Куды ня прыдзеш, усе скаржыцца, што няма газетак, а гэтак хаделася б пачытаць! Куды дзяяваецца друкованая літаратура?

Шмат дэзвітыраў з'яўляецца дабрахвотна.

У воласці арганізован на комуністычны гуртак з 7 таварышаў. На першым сходзе гуртка выбран прэзыдый. Пастаўлены наладжваць у кожную сераду сход гуртка і запрашыць на яго сялян.

Цягне воўк да лесу.

Цягне воўк да лесу,
Як з ім ня мудрыць;
Рвецца пан да беса,
Як з ім ня дружыць.
Нельга душагубу
Верыць ні на крок—
Пацалуе ў губы,
Суне нож у бок.

Адагрэй зъмяюгу—
І кусаць пачне.
Прыгарні зладаюгу—
Поўна абкрадзе.

Гэдак мір з панамі
У Латвіі ідзець,
Скачутць перад намі,
Спрятна круць і зерць.
Хочуць, хочуць міру,
Кажуць так і сяк,
А на нас упираў
Сыпяць, нібы мак.
Балаховіч тата
Водзіць карагод,
Раагуляе натта
Дзікі яго зброд.
Савінкаў. Пятлюра
Гульнішча вядуць,
Хоць па іх хаўтуры
Хутка загудуць.

Гэта паняняты
Панскае сям'і,
Гэта ўсё шчаняты
Польскай злой сукі.
Польшча іх пускае
Праз мяжу сваю,
Дзе яшчэ гукае
Бандаў на гульню.

А при гэтым з намі
Пан вядзе свой спэу!
Хочам міру з вамі,
Мір ужо наспэу!

Пан заўсёды змалку
Да абману лас,
Як сабака палку
Ён шануе нас...

Нельга верыць цмуту,
Сыцеражыся, люд!
У кожную мінуту
Выдумае цуд.
Ланцугі накіне
Пан на беднату,
Мір з банкірам азгіне,
Зыгіе ў цемноту.

Шча ад Польшчы можна
Розных штук чакаць—
Трэба асьцярожна
Вострых штых тримаць.

Ярыла Паўстанец.

Па Менску.

Выбары ў Саветы.

На выбарах у Савет рабочых і чырвонаармейскіх дэпутатаў 21 лістапада прыйшлі:
а) па саюзу комунальнай гаспадаркі ў члены 26 чал. (комуністаў і беспарт.), у кандыдаты—28 чал. (комун. і беспарт.), б) у поліграфічным саюзе—у члены 8 чал. (беспарт. і комуністаў), у кандыдаты—8 (беспарт.), в) у саюзе грамадзянскай сувязі—30 чал. (комун. і беспарт.).

Фінансавая справа.

Камісарыят грашовых спраў з 22 лістапада пачаў павалічываць сваю працу. Тэрмінова закладаюцца і ў Менску і ў паветах розныя ўстановы: налогавыя, акцызныя і г. д.

У Губляскуму.

Справа вырабкі будаўніцтва матэрыялу стаіць дрэнна. Да эвакуаціі па ўсей Беларусі працавала 120 лесачялак, а цяпер толькі 40, ды і гэтые слаба працуюць. Прыймаюцца крокі даёлі падняцца гэтай справы.

У Цэнтрабелсаюзу.

Гэтымі днімі прыбывае ў Цэнтрабелсаюз транспарт працуў першай патрэбі з Беларусі і Рослаўля.

На чыгунцы.

Краёвае ўкраўленне чыгункі, часова затрыманае Гомелі, мае хутка прыехаць Менск.

Літаратура і жыцце.

Часопіс "Школа і Культура Савецкай Беларусі".

Рыхтуецца да друку з ці выпуск часопісі "Школа і Культура Савецкай Беларусі" пад выдавецтвам Літ. Выд. Аддзalu Нар. Кам. Асьветы.

У часопісі супрацоўнічаюць лепшыя мясцовыя педагогічныя і літаратуроведческія сілы.

Брак паперы на некаторы час спыніў гэтае выдавецтва.

Артыкулы і заметкі для часопіса на расейскай, беларускай, польскай і жыдоўскай мовах па пытаннях падагогікі і беларусаўства прымаюцца ў рэдакцыі часопісі пры Літ. Выдавецтві Аддзеле Нар. Кам. Асьветы. Скобелеўская вул. б. Архірэйскі д.

Паведамленне.

16 лістапада г. г. у ваколісы Радашкавіцкай вол. вёскі Жукі стручаны: круглая пячать, бляказы, штамп і справы, Радашкавіцкага Валаснога Рэйкуму, Вялейскага павету. Ня лічыць іх злоруфнымі. А хто іх знайдзе павінен пад страхам адпаведнасці вялікана-рэвалюцыйнага часу падаць іх у Менскі павятовы разком. Багадзельная, 11.